

Censurat: VULPE

Anul XVII. évf.

Arad, 1934 április hó 20.

Nr. 10. szám

Primredactor — Főszerkesztő
Chefredakteur

REINHART GYULA

Erdély és Bánság kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Othon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Együtt a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodor”-szal.
gal.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA — ERDÉLYI IPAR

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

Textul original al deciziei ministeriale prin care se recunosc drepturile câștigate a constructorilor din ținuturile alipite

Az új területek építőiparosainak szerzett jogával foglalkozó miniszteri döntés eredeti szövege

Noi, ministru secretar de stat la Departamentul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.

Având în vedere decizia Nr. 27.557 din 1934, prin care se institue o cimsiune alcătuită din d-nii: Valeriu Roman, secretar general la Ministerul Justiției; arhitect Petre Antonescu, rectorul Academiei de arhitectură din București și arhitect Statie Clortan, decanul corpului arhitecților, pentru a stabili normele după care urmează să fie încadrați toți cei care au practicat arhitectura în curprinsul țării, în afară de prevederile anume specificate în legea corpului arhitecților, precum și pentru a determina care sunt și drepturile câștigate ale acestora;

Văzând încheierea comisiei alcătuită, conform deciziei sus menționate, (proces-verbal din 17 Martie 1934);

Ținând seamă și de adresa Rectoratului academiei de arhitectură Nr. 171 din 21 Martie 1934, Decidem:

Art. I. Nu pot fi înscrși în corpul arhitecților recunoscuți:

a) Maeștrii zidari și dulgheri din ținuturile alipite, cari posedă brevetul respectiv și care au făcut cereri;

b) Conducătorii din vechiul regat, care au făcut cerere în acest sens, dar care aveau numai drepturi limitate anume stabilite prin dispozițiunile luate de Primăria municipiului București;

c) Vechi maeștri constructori (baumaestri) din ținuturile alipite, care au obținut brevetul și concesiunea respectivă dela vechia stăpânire, care nu vor dovedi că în mod curent, în ultimii cinci ani, au întocmit și planurile ce le-au executat;

d) Noui maeștri constructori (baumaestri) din ținuturile alipite, care au obținut brevetul și concesiunea respectivă dela autoritățile românești în urma examenelor sumare la care au fost supuși.

Art. II. Toți profesioniștii enumărați la art. I., punctele a, b, c, d de mai sus, deși neincadrați în Corpul arhitecților recunoscuți, vor continua și de aci înainte să se bucure de drepturile câștigate și să-și exercite profesiunea ca și până în prezent, și anume:

a) Maeștrii zidari vor putea executa clădiri de zidărie, la care distanța între pereți va fi de cel mult șase metri, iar maeștrii dulgheri numai clădiri de lemn în aceleași condițiuni. Dintre aceștia vor putea face și planuri de clădiri, la care distanța între pereți va fi de cel mult șase metri, dar numai aceia cari fac dovada că în mod curent au întocmit numai astfel de planuri;

b) Conducătorii din vechiul regat, diplomați, echivalenți și autorizați cari până la promulgarea legii Corpului arhitecților aveau dreptul de a întocmi proiecte limitative de anumite clădiri,

așa cum se specifică în dispozițiunile respective ale Primăriei municipiului București, vor continua să se bucure de aceleași drepturi ca și până astăzi. Fiindcă în dispozițiunile în chestiune, limitarea era subordonată valorii clădirilor și fiindcă acest criteriu este supus variațiunilor valutare, incumbă autorităților comunale să fie vigilente, ca drepturile de care se bucurau să nu fie depășite nici în viitor;

c) Maeștrii constructori (baumaestri), breteați de vechile stăpâniri, cari n'au dovedit că în mod curent au întocmit și planuri, vor rămâne cu dreptul de a executa orice fel de clădiri, numai ca simpli constructori, după planuri întocmite de cei îndreptățiți, conform legii corpului arhitecților;

d) Maeștrii constructori (baumaestri), cari au obținut brevetul dela autoritățile de stat actuale, în urma examenelor la cari li s'a cerut să dovedească că posedă numai o pregătire tehnică mijlocie, vor avea de asemenea dreptul să execute, în calitate de constructori, orice fel de clădiri după planurile întocmite de cei în drept. Ei vor mai putea în mod excepțional, ca și maeștri constructori dela punctul c, să întocmească și planuri pentru clădiri simple, fără plășuri și construcție de beton armat, cu cel mult două etaje, în cazul în care vor putea face dovada că în mod curent au întocmit acest fel de planuri și numai întru atât întru cât acele planuri vor fi socotite de cei în drept de a libera autorizațiile le construcție, că sunt deplin satisfăcătoare din punct de vedere tehnic și artistic;

e) Pentru cei neadmiși ca arhitecți recunoscuți, regimul de concesiune din partea primăriilor se va menține și mai departe.

Art. III. Decanatul corpului arhitecților e autorizat să întocmească deosebit de tabloul arhitecților autorizați, și alte tablouri în care se vor trece toți profesioniștii cărora li s'au recunoscut anumite drepturi câștigate de către Academia de arhitectură, după cum se menționează mai sus. Aceste tablouri vor fi întocmite odată pentru totdeauna și nu vor mai putea fi completate în viitor.

Art. IV. D. director general al învățământului superior este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

Data la 4 Aprilie 1934.

Ministru, Dr. C. Angelescu.

Der Kongress der Gewerbetorporationen für die Errichtung selbständiger Handwerkerkammern

In Cluj fand jetzt der Landeskongress der Gewerbetorporationen statt, an welchem alle Korporationen teilnahmen. Anwesend waren auf dem Kongress seitens des dortigen Handels- u. Gewerkekammer Industriegeneralinspektor Johann Viciu, seitens des Arbeitsministeriums der Generalinspektor des Clujer Arbeitsinspektorates, seitens der Regierung Senator der Arbeitskammer Al. Samoil. Den Vorsitz am Kongress führte der Praesens der dortigen Gewerbetorporation Anton Moldovan.

Nach Eröffnung des Kongresses übergang man auf die Tagesordnung, deren erster Punkt der Bericht über die Arbeitskammern und Gewerbetorporationen war. Dieser Bericht unterbreitete der Sekretär der Timisoaraer Gewerbetorporation Andreas Gajo. Er führte aus, dass die Gewerbetreibenden in den Arbeitskammern in zu kleiner Zahl vertreten sind und wies im Zusammenhang damit auf ihre schlechte Lage hin in die sie durch das Arbeitskammergesetz gerieten.

Die Gewerbetorporationen, die bisher selbstständig im Interesse der Gewerbetreibenden gearbeitet haben, wurden jetzt den Arbeitskammern unterstellt, was soviel heisst, dass ihnen die Handlungsbunden wurde.

Senator Samoil antwortete hierauf, dass die Arbeitskammern aufgestellt wurden, weil die Gewerbetorporationen für die Interessen der Klein-

gewerbetreibenden nichts tun konnten.

Die brennendste Frage, die auch heute noch besteht, ist die Angelegenheit der Schwarzarbeiter, gegen die um seitens der Arbeitskammern vorgegangen wird.

Senator Samoil führte aus, dass der Platz der Gewerbetreibenden nicht in den Korporationen, sondern in den Arbeitskammern ist, wo die Gewerbetreibenden ihre Interesse besser schützen können.

Sekretär Gajo erwiederte, dass die Gewerbetorporationen bereits seit 20 Jahren für die Modifizierung des Gewerbegesetzes und im Zusammenhange damit für die Aufstellung von selbstständigen Kammern für die Kleingewerbetreibenden kämpfen. Gleichzeitig betonte er, dass am letzten Kongress, der im Jahre 1932 in Timisoara stattfand und an welchen auch der damalige Arbeitsminister D. R. Joanitescu teilnahm, den Kleingewerbetreibenden versprochen wurde, für die selbstständige Kammern aufzustellen. Dies geschah nicht, hingegen wurde das Arbeitskammergesetz geschaffen.

Zum Schlusse stellte Sekretär Gajo den Antrag, die Kleingewerbetreibenden mögen aus der Arbeitskammer ausgeschlossen und sollen mit selbstständigen Handwerkerkammern errichtet werden. Bis dahin aber mögen die Gewerbetorporationen ihren alten Wirkungskreis beibehalten. Der Antrag wurde einstimmig angenommen.

Gáz- és bombabiztos pince nélkül nem adnak ki új építési engedélyt Satumarén

Irta: Kovács Gyula, a satumarei Építőiparosok Szövetkezete elnöke.

Az építőipar nyomorúsága Satumarén ismét szaporodott. Megjelent a gáz- és bombabiztos házak építéséről szóló rendelet és a rendeletet az ezer sebből vérző határvároskában már életbe is léptették. Nincs jogunkban súlyos szavakat alkalmazni ennek az intézkedésnek jellemzésére, ha nem akarunk összeütközésbe kerülni a sajtótörvény szigorú paragrafusával. Lehet-e azonban elég súlyos kifejezést használni egy olyan intézkedésről, amely azt kívánja, hogy gáz- és bombabiztos pincéket építsenek a mai viszonyok között épített satumarei polgárok, amikor a százmilliók költségeivel és katonai utasítások alapján épülő erődítmények gáz és bombabiztonsága is csak az ellenség hadi technikájának egy újabb fejlődési fokozatáig, egy újabb katonai találmány alkalmazásáig tart. Hogyan képzelhető el, hogy gáz- és bombabiztos pincéje legyen egy kisember kétszobakonyhás házikójának, amikor az ingét is le kell vetnie, hogy minden pince nélkül fel tudja építtetni a maga családi házát.

Egyelőre legyen elég ennyi a családi házak gáz- és bombabiztonságáról. Lássuk, mi a helyzet Satumarén az építőipar körül. Nem elég a leromlott gazdasági helyzet, a forgalomból eltűnt pénz. Egész sorozata hat ebben a kisvárosban a speciális sérelmeknek is. Hogy mit eredményeztek ezek a sérelmek, akkor látjuk, ha Satumare multjára vetünk szomorú jelenje után egy mélabus pillantást.

Satumare város a régmúltban sem volt soha a mindenkori kormányok kegyeltje. A saját erejéből fejlesztette iparát és kereskedelmét arra a magas fokra, hogy a háború előtt annak az országgrésznek, amelynek középpontján fekszik, metropolisává vált. Satumarén centralizálódott a hajdankori északi Magyarországi mezőgazda-

sági nyersterményeinek összegyűjtése és raktározása.

Jöttek ebbe a nagyjövőjű kisvárosba svájciak, franciák, németek, hogy kenyérmagvakat és más mezőgazdasági terményeket vásároljanak. Itt bonyolódott le a régi Magyarország állatkivitelének negyede. Három nagy térfogatu vasuti rámpa, a teher- és személykocsi csere várta itt be- és kirakodásra. Akkor még nem voltunk megyszékhely, nem volt pénzügyigazgatóságunk, mert ezek a közhivatalok a gróf Károlyi család jóvoltából még Carei Maréban székelték. Satumarénak mindössze királyi törvényszéke és adóhivatala volt és ezzel már ki is merült az állami támogatás, amit ez a város kapott. Mert Satumare a régmúltban politikailag mindig ellenzéki város volt, mégsem esett nehezére, hogy az ipar és kereskedelem terén a tehertétel ellenére becsületét vivjon ki magának. Elviselte és nem sínylette meg, hogy a neki ígért vasuti gócpontot Királyházának adták, mert Ivánka Oszkár, az akkori kormány emberét nem küldte a parlamentbe. Vasuti gócpont tehát nem lehetett Satumare, de 103 vonat bonyolította le mégis a napi forgalmat, amit ez a kisváros produkált.

Ebben az időben indult meg Satumare ipari fejlődése is. A régi típusú favázas vályogházakat akkor építették át téglaházakká és így alakult ki igen rövid idő alatt Satumare mai képe. Az ide érkező idegenek rövidesen az építőipar elismerésére méltó teljesítményeiben, egy-két, háromemeletes házak tömegeiben gyönyörködhetek Satumarén. És ez az egyetlen, ami a szép múltból számunkra máig megmaradt.

A régmúlt idők érdeme, hogy kultúrváros lettünk. Iskoláink száma öröndetesen szaporod-

dott. Butor- és ruházati iparunk messze földön híres volt. Iparilag kitűnően képzett emberek nagy tömege telepedett itt le, alapított műhelyt, családot és szerelte fel a jó esztendő jövedelméből értékes gépekkel üzemeit; modern üzletek nyitak, sajtónk is számottevő volt, a legjobb uton haladtunk a nagyvárossá való fejlődés terén, a mikor jött a nagy kataklizma, a háború.

Ettől az időtől kezdődőleg nem fejlődik, hanem már csak sorvad Satumare. Pedig az impériumváltozás után vármegyeházát, pénzügyigazgatóságot, kereskedelmi- és iparkamarát, mezőgazdasági- és munkakamarát kaptunk, sőt egy miniatűr vasuti felügyelőséget is. Joggal remélhettük tehát, hogy a haldoklás állapotából képesek leszünk kiverekedni magunkat. És ugy is indult, hogy így lesz. Megindult az építkezés. Százszámra futottak be a mérnöki hivatalhoz az építési engedély-kérések. A szegény munkásember, akinek 25—50.000 lejeskeje volt, 5—10 ezer lejért a perifériákon, a szántóföldek között telket vásárolt. Akkor még a bankok folyósítottak kölcsönöket is. És megindult az építkezés olyan pénzekkel, amikre 25—30 százalékos volt a kamat. A drága kamat azonban azt már nem tette lehetővé, hogy a város belső területén is meginduljon az építkezés. És nem következett ez be az évek folyamán máig sem. Satumare belső területei ma is a régi Satumare, az évek folyamán bizony megkopott képét mutogatják.

De ki építkezik ma napok egy olyan városban, amelynek csak a multja szép? Kölcsön nincs, mert a kihelyezett pénz seholsem biztos, így a tőkés inkább lemond arról, hogy szaporítsa vagyonát, mert nem akarja azt veszélyeztetni. Pedig nem igaz, hogy nincs pénz. A régi ezer lejesek becserélése bizonyítja, hogy ma is van pénz bőven. Száz és százmillió lejt cseréltek be a Banca Nationala egy-egy fiókjánál ezekben a napokban.

Mindezek után nem elkécsesítő, hogy a már nem kikezdett, hanem a csőd szélére szorult satumarei építőipar még gáz- és bombabiztos pincék építésével is megterhelik? Hát nem itt volna már végre az ideje, hogy azok szövegezzék meg a jogérvényes rendeleteket és intézkedéseket, akik értenek is ezekhez a szakkérdésekhez?

„Sie, Ober, da ist ja ein Knopf in der Suppe!“
„Oh, vielen Dank! Den suche ich naemlich schon seit gestern!“

Tetrakontaoktaéderek

Irta: MÓRA FERENC

Ma reggel, ahogy átmentem egy kis zöldszagert Ujszegedre a füzesbe, öröndetes találkozásom esett egy régi ismerőssémmel, akihez harmincválszáz év óta nem volt szerencsém. Neki, szegénynek, most se volt öröme, se szerencséje, a mennyiben meglehetősen züllötten feküdt egy pad alatt, mind a negyvennyolc oldalán.

Nem móka ez, kérem szépen; a szóban forgó egyénnek a szó legszorosabb értelmében negyvennyolc oldala van, tehát nagyszerű városatya lenne belőle. (Hirtelenében nem jut eszembe sokoldalúbb foglalkozás, de úgy látom, a városatyák csakugyan mindenhez hozzászólnak. Bizonyosan azért, mert mindenhez értenek.) Ele is van vagy hetven, tehát lehetne színikritikus is. Sarka, gondolom, 26 van, tehát kész politikai talentum, mert minden helyzetben a sarkára tud állni. S ez a tömördek képességű egyén még se megy városatyának, se színikritikusnak, se követnek, hanem beéri azzal, hogy test gyanánt szolgál a haza ifjúságának. Itt nem kell roszat gondolni így érettségis időben; csak olyan mértani testet értek, akin a kis diákok a kristály alakokat tanulmányozzák.

Az én érettségem is még diákkoromból való a tetrakontaoktaéderrel. Innen a gyűlölség is, a mely harminckét esztendő után durva bosszút állatott velem a tetrán a világ minden kis diákjai nevében.

— Ó, gonosz, gonosz, gonosz! — döfködtem bele a botomat az ocsmány kéregpapirfigurába és addig tapostam a cipőm sarkával, míg nem maradt rajta mértani ábrázat.

Mert én is voltam valaha kis diák, én is tanul-tam testeket szerkeszteni!

Ó, milyen öröm volt a nádfedeles házakban, mikor a szabályos jegercrendszer első alakjait összeszebaromlítottuk, mink, nehézkész, szegényember-gyermekei!

— Mártony, — állt ki estefelé a kisajtóba Puci takács, a homlokára tolt okuláréval, — ok-tajédert csinál a gyerek! Mit szól ehhez, Mártony?

Márton, az édesapám, nem szólt semmit e hív-ságos kérdésre. Volt neki magának is elég ügye-baja, — mert szülésmester volt s abban az időben mifelénk még a szenátor is subában reprezentált — és soha nem avatkozott a gyerekei dolgába. Ha tanultunk, tanultunk, ha nem, nem, — bizony mi értünk nem hajtogattak malacot a professzor urak udvarába.

Legfőljebb én voltam a malac, mire elkészültem egy-egy testtel. De azért megcsináltam őket, ha nyakig belecsirizkedtem is az igyekezetbe. A A hexaeder, az oktaeder, az ikozitetraeder, a pentagondodekaeder mind ott merészkedett már a kemencenyakon. Igazság szerint nem ott lett volna a helyük, de szegény anyám így könnyebben félhívhatta rájuk a szomszédasszony figyelmét. Még most is hallom, ahogy mondja panasznak ál-orcázott szemérmes kevélységgel:

— Nézze már, Agneskám, milyen bolondokat csinálnak mostanában a szegény diáklammal azok a kórságos peresztorok. Nagy éz kell ehhez, tudáa, meg az a temérdek petróleum, mikor hajnalig is elkinlódik velük.

Hát még mikor a rettenetes tetrakonta okta-éder jött! A negyvennyolclapu, a hetvenellő, a huszonhatsarku állat! A gyémánt kristályalakja! Ezzel a barommal nem boldogultam sehogyse. Összenyirbáltam a test vázának egy felmázsa ké-regpapírt (most nem futná az egyhavi fizetésem), egy rizsma kékpapírt borítólapnak, kétannyi sárgát az ékeknek, — csak nem akart szerves egésze kőgülni. Se ételem, se italom egy hétig; egyik éjszakám álmatlanabb, mint a másik; ha elaludtam, százmillió tetrakontaoktaéder százbillió csucs szurkált föl álmomból; sápadtan boloyngtam, mint a hazajáró lélek s azt hiszem, fekete hajamban akkor jelentek meg az első ősz hajszálak. Hiába, a negyvennyolc lap csak nem gömbö-lyödött eggyé.

Mikor aztán semmi se segített, a legősbibb metódushoz folyamodtam: a zálogos tehénhez. Édesapám erre csakugyan tudomást vett rólam és a nyakam közé szedett egy frissen hasított szíj-jal (bárányszőrrel hasította, nem az én bőrből), hogy legyen miért sirnom. Aztán kérdezte meg: mi lelt.

— A tetrakontaoktaéder... — bömböltem keservesen.

Apám megint a kezébe vette a szíjjat, mert nem szerette, ha csunyákat mondanak. Sietve siettem a magyarázattal:

— Apám, nem tudom megcsinálni a testet, a negyvennyolcast...

Apámnak erre fölragyogott a mély árnyba bujt szeme. Micsoda? Negyvennyolcas? Az már beszéd! Az aztán iskola, ahol ilytt tanítanak! — S fölugrott a verpánk mellől, kapta a görbe szabókést, fogta a kéregpapírt s egy kis félóra mulva olyan tetrakontaoktaédert kanyarított, hogy azt a Kohinor is megkívánhatta magának!

Ki nem mondhatom, micsoda örömmel vittem az iskolába a nevezetes állatot. Először annak örültem, hogy nekem van, másodsor annak, hogy másnak nincs. Negyvenünk közül egy se tudta megcsinálni. Tanárom a ezivére ölelt és genie-nek nevezett. (Persze e nélkül, de g-vel.) Én ugyan ss-vel se tudtam volna, hogy mi az, de így is nagyon tetszett a szó. Elhatároztam azonban, hogy jogos tulajdonosának, az apámnak nem adom át, mert megint elver. Azt hiszi, csufolom.

A tetrakontaoktaéder elemeit ilyenformán egész az év végéig az én példányomon tanulmányozta az osztály. Exámen után szétbontottam a kishugom kedvéért. S akkor derült ki, hogy nem is negyvennyolc oldala volt, hanem negyvenkilenc. Szegény apám széljő függetlenségi volt világele-tében.

Mit tartalmaz a fényűzési és forgalmi adóról szóló új törvény?

Reinhart Gyula előadása az aradi Iparos Otthon törvényt magyarázó szemináriumában.

1921-ben, amikor a forgalmi és fényűzési adóról az első törvényt megalkották, azt ígérték, hogy a törvény ideiglenes jellegű lesz. De, mint a többi új adónem, megmaradt ez is véglegesnek. Most már kilátás sincs rá, hogy megszüntessék, mert nem kevesebb, mint kétfélmilliárd lejt hoz az államnak, tehát az összjövedelem egy kilenced-részt. Erről az óriási összegről a mai súlyos gazdasági viszonyok között az állam nem mondhat le.

Eleinte a kereskedők is fizették ezt az új adóemet, de később felmentették őket, s egyedül az iparra, valamint a vámkülföldről behozott árukra terjesztették ki a valószínűségi termelési adóvá nőtte ki magát.

Sok változáson ment keresztül a luxus és forgalmi adó-törvény, míg eljutott a mai formájához. Az országba való belépésekor és a gyár kapujában fogják meg az árut, hogy semmi módon ne kerülhesse el a megadóztatást, s azután olyan drákói szigorral ellenőrizték és hajtották be, hogy ez már fulment minden határon. A legmagasabb fokot a Madgearu miniszter által alkotott és 1933 január elsején életbeléptetett törvény érte el, míg a parlament által most megszavazott és április 1 óta érvényben levő törvény több-kevesebb engedményt és enyhítést hozott.

Előadásomnak az a célja, hogy ezeket a módosításokat ismertessem s ennek során a szükséges felvilágosításokat megadjam.

A törvény mindenekelőtt leszállítja az adókulcsot és így a 16,5 százaléket 15-re.

a 11 százaléket 10-re, a 2,5 százaléket 2,4-re, az 1 százaléket pedig 0,90 százalékra szállítja le. A mostani törvény egy új osztályt is felállít, amelynek cikkei után 5 százalék forgalmi adó fizetendő. Az ezen osztályba sorolt cikkek egy része után a múltban 16,5, illetve 11 százalék forgalmi adó volt fizetendő.

Igy pl. az asztalosipart érintő kültöldi, úgynevezett exotikus fák, mint a mahagoni, palisander stb., valamint az ezekből készült furniok ezután 5 százaléket fizetnek. Ide osztották a faragott és berakott butorokat is.

Ebbe az osztályba tartoznak a bőrkésztyűk és az antilop, kecske és krokodilbőről készült cipők. Plüssök, finom papírból és üvegből készült dísz tárgyak, kandelaberek, lámpák, édességek stb. Tehát olyan cikkek, amelyek inkább szükségleti, mint luxus-cikkeknek tekinthetők.

Az A.) osztályba besorozott cikkek után 15 százalék, a B.) osztálynál 10 százalék, a C.) osztálynál 5 százalék a D.) osztályban 0,90 százalék a forgalmi adó. Utóbbi osztályba a kivételre kerülő árukat sorozták. Az E.) osztályban többnyire mezőgazdasági cikk szerepel, ezek teljesen adómentesek.

A leszállítást a kormány azzal indokolja, hogy a meglehetősen drágák nagyobb forgalmat érnek el, így az engedmény által elvesztett összeget a nagyobb forgalom a kincstár javára kiegyenlíti.

A selyemárukra vonatkozó luxus-adó is rendezte az új törvény kimondva, hogy a több, mint 50 százalékos selyemtartalom után 2,4 százalék a forgalmi adó.

Kibővítte az új törvény azt a rendelkezést is, hogy az eddigi kivételesen a textil-fonalak megadóztatásában már a készáru adója is belfoglaltatik, nemkülönben a szesz-adó, a parfüm szeszartalmánál és a cukoré a cukorka és csokoládé-készítményeknél.

A készáru, sőt többszörös megadóztatás elkerülése céljából kimondja a törvény, hogy az olyan árucikkek, amelyek már luxus-adóval sújtott anyagból, vagy félgártmányból készülnek, esetleg konfekcionáltak, nem fizelnek újból luxus-adót, hanem csupán a 24 százaléket.

Megszüntette az új törvény a régi rendet, hogy egyes gyárakon belül két-háromszorosan számították fel az adó. A készáru fizet ezután csak és az is akkor, amikor a gyárak elhagyja.

Azok a gyárak, amelyek külön eladási irodát, vagy közös raktárt tartanak, most csak egyszer fizelnek adót és pedig a számla összege után, amely összegben az eladási irodának ezt felszámította, így nem kell pótlólag az irodának is fizetni, ha az az árut a fogyasztónak továbbította.

A lakkbőről készült cipő, vagy a selyemanyagból készült ruha eddig kétszer 16,5 százaléket, tehát 33 százalék luxus-adót fizetett, ha belföldön készült, míg a vámon behozott kész lakkcipők és selyemruhák csak egyszer adóztak. Ez a gyakorlat a belföldi ipar rovására a külföldet részesítette előnyben.

Fenntartotta a törvény az úgynevezett special regiszterek kötelező vezetését, de a havonta beadandó borderóknak nem kell továbbra is tartalmazni a teljes regisztert, felsorolva az áruk számát és minőségét, csupán a számlák időrendbeli felsorolását kívánják meg, a számla és adó összegének feltüntetése mellett.

Az adó a jövőben is a hó végét követő 10-ik napig befizetendő, mégpedig pontosan, mert késedelem esetén az első hóra 5, a másodikra 10, a harmadikra 15 százalék a büntetés, amelyből mérséklés nem érhető el.

Ezek a büntetések az eddigiek a felét teszik ki. Leszállította a törvény a 150.000 lejes minimális összegben megszabott büntetést is, valamint az a szegényteljes kikötés is eltöröltetett, hogy a vizsgálatok éjjel is tarthatók.

A regiszterbe való bevezetésre 8 nap haláridővel engedélyez az új törvény, holott eddig egy órai késedelemért is kijárt a büntetés. Az ellenőrző közegek nem is jogosítottak vizsgálni, hogy a számlában feltüntetett áruk megfelelnek-e az egységes tarifában felvett áraknak.

A forgalmi adóval együtt a fogyasztási adók is beszedendők.

Azok a gyárak, amelyek kétféle regiszter vezetésében találtnak vétkeseknek, az igazgató és könyvelő személyében, azok vagyonaival is garáncálnak a büntetés megfizetéséért.

A kisiparosok forgalmi adómentességét teljes egészében megtartja az új törvény, sőt kiegészíti is azzal, hogy 7 alkalmazottig és 5 lóerejű motor használatáig élvezik a kedvezményt. Eltöröltetett annak kötelező igazolása, hogy üzletbérük nem haladja meg az előírt törvényben megszabott összeget.

Felmentették a forgalmi adó alól a kisvámörő malmokat is, de a pékeknek minorkegyelem, azok továbbra is kötelesek ezt az adóemet fizetni.

Végül, bár a miniszter ragaszkodott hozzá és a tervezet fentartotta, a parlament ellőrlötte a denunciánsoknak járó 25 százalékos vérdíjat, amely csak arra volt jó, hogy az iparosokat súlyos büntetésekkel tönkre tegye és rosszindulatú, kapzsi embereket munkanélküli busás jövedelemhez juttasson. Az állam ezekből a nagyrészt behajthatatlan büntetésekből nem igen jutott pénzhez, még a denunciánsok vérdíját is nem egyszer a kincstár fizette.

Remélhetőleg az új, amelyen az új kormány megindult, a terhek csökkentését fogja eredményezni és végül is megkönnyíti a megélhetést is.

A timisoarai vendéglős ipartestület állásfoglalása a 16 éven aluli lányok tánctilalma ellen

A közelmúltban megjelent egy belügyminiszteri rendelet, amly eltiltotta a korcsmák látogatásától a 16 éven aluli egyéneket. A rendelet a hatóságok számára előírta, hogy nemcsak az ott tartózkodást, hanem a korcsmákba való belépést is tilták meg a fiatalok számára.

Ismeretes azonban, hogy a falusi táncmulatásokat a korcsmákhoz épített és azokkal szerves összefüggésben levő tánctermekben tartják meg, amelyeknek egyik bejáró ajtaja az utcára, vagy udvarba nyílik, míg a másik bejáró a korcsmába vezet. A rendelet folytán úgy a községi mint a járási hatóságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a tánchelyiséget is, mivel a korcsmaával szerves összefüggésben van, a korcsma tartozékának kell tekinteni és így a 16 éven aluliak ott sem tartózkodhatnak. Ez a téves felfogás annyira tért nyert, hogy egyes községekben a táncengedélyt sem adják meg azon indokból, hogy azon 16 éven aluliak is részt vesznek.

Ez a rendelkezés főleg a német ajkú községekben okozott nagy elkeseredést, mert ezekben a helységekből már 14 éves lányok is táncba járnak, míg a 16 éven aluli fiúk csak ritka esetben. A román községekben ily értelmezése a rendeletnek teljesen illuzórikus, a néptáncokat ezekben a községekben a szabadban tartják, rendszerint az iskola, vagy községháza előtti tereken.

A Timisoarai Vendéglősök Ipartársulata választmányi ülésén foglalkozott a rendelet sérelmes értelmezésével és határozatot hozott, hogy küldöttségileg keresi fel Nistor Demeter dr. vármegyei prefektust és átnyújtandó memorandum kapcsán arra fogja kérni,

hogy a rendeletet annak szellemében hajtassa végre, vagyis ne tekintse a hatóságok a tánctermeket korcsmahelyiségeknek, még ha a korcsmaával összefüggésben vannak is építve.

A hatóságoknak módjukban van ellenőrizni, hogy a fiatalok, akik a 16 évet még nem töltötték be és a táncmulatságon részt vesznek, a korcsmaikba át ne menjenek és ott ne tartózkodjanak. Ezt a részben saját községeik felügyeleti jogánál fogva, részben a falusi korcsmáros szavathosszá révén biztosítani is tudják.

Ily módon a táncterem és a korcsmahelyiség szétválasztásával a rendelet téves értelmezése áthidalható és

nem lesz akadály annak, hogy a fiataloknak táncmulatásokon részt ne vehessenek,

amit a törvény nem is tilt és amely mint kedves és nemes szórakozás a falun sincs kárára a 16-ik éven aluliaknak.

Érdekes egyébként, hogy a német községekben a leánygyermek már a 15 éves koruk betöltésekor férjhez mennek, amit az anyakönyvi törvény meg is enged. Az a leány, aki férjhez mehet, táncolhat is. Különben is kivételes alkalmaktól eltekintve, a férjes asszonyok már nem táncolnak, úgy, hogy a falun már igen fiatal korban szokás táncba vinni a lányokat.

A Timisoarai Vendéglősök Ipartestülete reméli, hogy a prefektus eddig ismert megértésével és jóindulatával a jogos kérelemnek helyt fog adni és a szükséges rendszabályok alkalmazása mellett meg fogja engedni, hogy a falusi táncmulatásokon a 16 éven aluliak ezután is részt vehessenek.

Becsky Károly.

Jogesetek a kisipar köréből

Az az iparos, aki valami elvégzésére vállalkozik, a megállapodás alapján tartozik elvégezni a munkát. Ha a munka tőle független okból nem sikerül, a felmerült kár őt terheli, még akkor is, ha gondatlanság nem bizonyítható ellene, mert aki a munka elvégzésére vállalkozik, mint vállalkozó az eredményért a kockázatot magára vállalja.

Az egyik aradi ruhafestő mesternél megjelent egy megrendelő és megfestést végeztetett átad egy könnyű nyári anyagot. A megrendelő előadja, hogy a ruhát csak két ízben hordta és új, azonban a színe nem tetszik neki. A mesternek ad egy mintát, amely színre az anyagot meg őhajtja festeni. A mester a megrendelést elfogadja, lehuzza az anyag eredeti színét és a ruhát a kívánt színre megfesti. A festés eredménye, hogy a megfestett anyag egy részén egy halvány folt keletkezik, úgy, hogy ott az új szín halványabb árnyalatban jelentkezik, mint az anyag többi részén. A megrendelő a ruha festését kifogásolja. A mester előadja, hogy egy árnyalattal sötétebbre festi és akkor a folt valószínűleg el fog tűnni. A megrendelő beleegyezik. Az eredmény, hogy a festés után keletkezett folt újra megjelenik, habár most még halványabban. A megrendelő a ruhát nem fogadja el. A mester kijelenti, hogy a folt csak akkor fog eltűnni, hogy ha a ruhát feketére festi. A megrendelő ebbe nem egyezik bele. A mester megállapítja, hogy a ruhánál a folt azért jelentkezik, mert a ruha kivasalásánál — habár alig észrevehetőleg, — egy részén a szövetszálak meg vannak perzselve. Ez az oka, hogy a festék itt nem fogja egyenletesen azokat és recés lesz ezen a részen az anyag. A megrendelő perel a ruha árát, amelynek színe piros volt és így mint fiatal nő nem használhatja — ha feketére meg is volna festhető. A mester azzal védekezik, hogy a munka elvégzésében őt gondatlanság nem terheli. Nem terheli pedig azért, mert azt, hogy a szövet szálai vasalás folytán meg vannak perzselve és így a festék nem fogja egyenletesen azokat, tehát ő nem felelős a kárért. A szakértőket meghallgatják akik előadják, hogy vannak olyan anyagok és pedig különösen a nyári női divat anyagai, amelyeket még a gyárban festés közben az eredeti szín megfestésénél esetleg megperzselnek. Ezt nem lehet észrevenni az eredeti színnél azért, mert a gyárak ezeket az anyagokat külön még préselik és fényesítik és így az ilyen hibák az első eredeti festésnél az anyagon nem ütköznek ki. Ha azonban ezeket az anyagokat más színre festik, úgy a másik szín festésénél a gyári hiba előtűnik és az anyag festési foltokat kap.

A bíróság minden fórumon helyt adott a felperesnek keresetének, mert az iparos, aki festésre vállalkozik, nemcsak iparos, hanem vállalkozó is, aki pedig valamely munka elvállalására vállalkozik, a munka eredményét, helyesen a munka elvégzésénél felmerülhet veszélyt is magára vállalta. A megrendelőt tehát ilyen lehetőségére kötelezték volna figyelmeztetni és miután a munka elvégzéséért a veszély viselése a mestert terheli, mert ő a szakember és így ha gondatlanság nem is terheli és habár a munkát szakemberként is végezte el — a munka elvégzéséből előállható kárért azon az alapon, hogy a munka elvégzésére vállalkozott, — mint vállalkozó felel.

A fenti érdekes jogesetből az a tanulság, hogy a szakiparos az ilyen megrendelésnél kösse előre ki, hogy gyári hiba esetén a világos színűre festett anyagnál kifogástalan munkát nincs módjában garantálni.

Aki veszélyes üzemet tart fenn, felel vétkesség nélkül is az üzemből előfordult balesetért, kivéve ha a balesetet vis major, harmadik személy elháríthatatlan cselekménye, vagy a balesetet szenvedő maga idézi elő. — 129-1932. Curtea, Cluj.

Általános gyakorlata a bíróságnak, hogy a veszélyes üzemből előforduló baleseteknél megítéli a kártérítés összegét, ha a tulajdonost semmilyen vétkesség nem terheli is, azaz az

A külföldi hitelezők hajthatatlanok

Bucuresti jelentés szerint a párisi román delegáció tárgyalásai a külföldi hitelezők szindikátusával, nehezen haladnak előre. A meg egyezés késedelme már zavart okozott az állami költségvetés összeállításánál is, amelyet el kellett halasztani április 1-ről júniusra, mert amíg a meg egyezés valamilyen formában létre nem jön, a pénzügyminiszter nem tudja, hány milliárdot kell beállítani a budget kiadási rovatába a külföldi tartozások törlesztése címén. Időközben azonban — április 1-én — esedékes volt egy törlesztési részlet is, amelyre a fizetést a kormány május 1-ig halasztotta el abban a reményben, hogy eddig az időpontig valamilyen meg egyezés mégis csak létrejön, legalább is az időközli fizetések összegére

nézve. Minthogy azonban a tárgyalások olyan vontatottan mennek a nagy ellentétek folytán, hogy mindeddig az időközli esedékségek fizetésére nézve sem tudtak a tárgyaló felek meg egyezni, a kormány kénytelen lesz a május 1-re kitöltött törlesztést további 15, vagy 30 nappal elhalasztani.

A hitelezők megbízottai annyira hajthatatlanok, hogy még a saját ideküldött szakértők javaslatát is figyelmen kívül hagyják és épen

meg egyezszen akkora összegnek transzferálását kérik, mint amilyennek fizetésére a szakértők képesnek találták Romániát.

Mindaddig természetesen, amíg a hitelezők kitarának a túlzó álláspontjuk mellett, meg egyezésről szó sem lehet.

Még nem dönt el, hogy Clujhoz csatlakozik, vagy valamelyik bucurestii szövetséghez az aradi vendégipari szindikátus

Hétfőre hívta egybe a vezetőség az aradi és aradmegyei vendéglősök szindikátusának tagjait, hogy kijelöljék az új választmány tagjait és határozatot hozzanak több a vendégipart érintő kérdésben. A gyűlést, mivel mindössze 41 tag jelent meg, április 26-ra halasztották. Mielőtt azonban az egybegyűlték eltávoztak volna, Fändrich Zoltán, az erdélyi és bánági szindikátus elnöke szó-lásra emelkedett és intette a tagokat, hogy ne csatlakozzanak valamelyik bucurestii csoporthoz, mivel azok közül egyik sem képviselheti olyan hathatósan a vendégipar érdekeit, mint a jelenlegi cluji központ.

Ha valaki nincs megelégedve az eddigi eredményekkel — mondotta, — úgy válasszanak új vezetőséget, de ne válnanak ki a szövetségből, mert a széttagozódás káros lehet.

A hatásos beszéd után Becsky Dező, a timișorai csoport üdvözlését tolmácsolta, majd be-

jelentette, hogy a szindikátus központi vezetősége közbenjárt aziránt, hogy hivatalos, nemzeti, valamint jótékony célú mulatságoknál ne kelljen a rendezőségnek lefizetni a kompozitori adót. Juga államtitkár megértéssel fogadta a küldöttséget és a minisztérium feloldó rendelete, amely szerint említett esetekben, valamint közkinccsá vált, vagy a zeneszerző szövetség komplexumába fel nem vett művek interpretálásánál nem kell az adót lefizetni, valószínűleg már a közeli napokban megérkezik.

Ekkor Mohor Ilie elnök kifejtette, hogy a bucurestii szindikátusok egyikéhez való csatlakozás terve nem zárja ki, hogy a vendéglősök a jelenlegi szövetségnek is tagjai maradjanak. A fel-szólalás hosszas vitára adott okot, érdemleges döntés azonban nem történt.

Végül a vezetőség üdvözlését tolmácsolta a jelenlevő Botioc Elek dr. volt polgármester díszel-nőknek, valamint a megjelent vendégeknek.

alapon, hogyha a baleset az üzem természetes, illetve veszélyes volta folytán áll elő. Ebben az esetben is a tulajdonos felel, mert az által, hogy veszélyes üzemet tart fenn, ezzel a törvénnyel, hogy ilyen baleset önhibáján kívül is előfordulhat, számolnia kell.

Kivétel csak a fent felsorolt 3 esetben van. Az alábbi esetben a tábla felmentette a felelősség alól a tulajdonost.

Egy aradkörnyéki malomban, amely motorikus gépekkel dolgozik, a gépész állítólag egy 10 éves gyermeket hívott volna be a malomba, hogy segítsen a transzmissziós szíj feltételénél.

A szíj feltételénél állítólag segédkezett volna is a gyerek — miközben a motor megindult, a transzmissziós szíj a gyermeket elkapta és az egyik karját letépte.

A tulajdonos beigazolta, hogy a gyermek a hátsó malomkapun jött be, saját maga nyult a szíjhoz és igyekezett azt felemelni. A baleset a gyermek saját tényleg folytán állt elő, mert senki sem hívta a munkához. A tulajdonos tehát nem felel, habár üzeme veszélyes üzem is volt.

Érdekes polgári per egy nem fizető kiskorú megrendelő ellen.

Egyik vidéki iparos gyermekét Aradra adta be tanoncnak egy fehérnemű és kész ruha üzletbe. A gyermek kiskorú volt. Az üzletbe, ahol dolgozott, jobb vevő közönség járt és miután a gyermek fehérneműje és ruházata sok kívánni valót hagyott maga után és a gyermek tudta, hogy főnöke üzleti összeköttetésben van egy fehérnemű varrónővel, attól 6 darab inget rendelt. A gyermek a fehérneműt megkapta. Mikor fizetésre került a sor, a gyermek az apjához utasította a varrónőt. Az apa a fizetést azon a címen, hogy a gyermeknek fehérneműre nem volt szüksége és azt az ő felhatalmazása nélkül rendelte, megtagadta.

A bíróságnál a kiskorú ellen indult meg a per és a bíróság marasztaló ítéletet hozott, mert

a kiskorú életszükségleti fedezésére vonatkozó jog-ügyleti érvénnyel bírnak és azért azaját azemélyben is felel. Az apát azon a címen marasztalták el, mert a bíróság megállapította, hogy a rendelt dolgok az adott helyzetben a kiskorú szükségletére szolgáltak és ez alapon az apa is felelősséggel tartozik, ha a kiskorú a követelés behajtható nem volt.

Vendéglo céljaira bérbeadott ház tulajdonosa felel a konyha kéményfüstjének visszaverődéséből keletkezett kárért.

Az egyik nagyobb aradmegyei községben egy vendéglős üzletet bérelt. A ház konyhájának kéménye azonban olyan volt, hogy a legkisebb szél-nél a füst a konyhába verődött vissza és az ételeket és italokat több napra használhatatlanná tette.

A vendéglős a szerződés felbontását és szenvedett kárának megtérítését kérte. A bíróság a szerződést felbontotta és az addig felmerült kárt megítélte, mert a tulajdonos a lakásnak és üzletnek a kivett célra való alkalmas voltáért felel és miután a hiányokat tudnia kellett volna, a vendéglős jogosan bontotta fel a szerződést és jogosan kérte kárának megtérítését. Nem volt köteles megvárni a kémény hosszú ideig tartó javítását sem, mert vendégei az ételek és italok füstös volta miatt kimaradtak és a helyiség látogatásától elszoktak.

A posta, telefon és távirda igazgatósága által kivetett és kiszabott büntetést felebbezéssel kell megtámadni a törvényszékhez, ha a kiszabott bírság olyan alapon van kivetve, amely mellett még szabadságvesztés büntetést is említ a törvényszakas, mígha a büntetés csak pénzüsszegre szól és kihágási jellege van, akkor kontestációnak van helye a végrehajtási eljárás folyamán. (Vonatkozó határozatok 771-1932. Sect. III., illetve 5089-1932. Tim. Curtea de Apel.)

Közi; Kele Sándor dr. ügyvéd, Arad.

Hogyan értelmezendők az új adó-törvénynek az ipari jövedelemre vonatkozó előírásai?

Gabos Jenő dr. előadása az aradi Iparos Otthon törvény-magyarázó szemináriumában.

Az 1934. április elsején Monitornál Official-ban közzétett új adótörvény az iparból és kereskedelemről eredő jövedelem adókulcsát leszállította és pedig elsősorban az u. n. elementáris, egyenes, vagy más szóval: jövedelmi pótdadó kulcsát kereskedőknél és olyan iparosoknál, kiknek vállalkozása kereskedelmi üzlet jellegével bír, 10 százalékról 8-re, a banküzleteknél 12-ről 11 százalékra, az oly üzemeknél pedig, melyek nem vonatkoznak a kereskedelmi üzlet fogalma alá, hanem kizárólag ipari vállalkozásnak minősülnek, 8-ról 7 százalékra szálította le. A második mérséklés az u. n. additionális, járulékos adónál van, mert: a községek javára az eddigi 3 százalék helyett 2-öt szednek, a kereskedelmi és iparkamara javára az eddigi 1 százalék helyett fél százalékot szednek. Első látásra tehát a mérséklés: $1 + 1 + 1/2$ százalék, összesen 2.5 százalék, ami azt jelenti, hogy ha valakit, — vegyünk először például egy olyan iparost, kinek üzlete kereskedelmi jellegűnek minősül, — 200.000 lej tiszta jövedelem után adóztatnak meg, az eddigi 20.000 lej egyenes, 4000 lej megyei, 6000 városi, 2000 lej iparkamarai és 4000 lej utadói, összesen 36.000 lej helyett: 18.000 lej egyenes, 4000 lej megyei, 4000 lej községi, 1000 lej iparkamarai és 4000 lej utadói, összesen 21 ezer lejjel terhelik meg, 36.000 lej helyett tehát csak 31.000 lej adót fizet, megtakarít ennek folytán 5000 lejt.

A patenta fixa tabellái alá sorozott iparosok és kereskedőknél, azoknál, t. i., kiknek évi tiszta jövedelmét az erre rendelt bizottság 150.000 lejnél alacsonyabb összegben állapította meg, akiknél az adókvetés úgy, mint eddig, 3 évenként történik a akik u. n. complimentária, kiegészítő adót sem fizetik, annyi a változás, hogy a mérséklés az additionális adóknál mutatkozik: a községek javára szedendő 3 százalék helyett 2, az iparkamara javára szedendő adó pedig 1 százalék helyett fél százalék. Viszont azoknál, akiket a törvény „micli meseriasi”-nak nevez, a községek javára ugyan csak 3 százalék helyett 2-öt, az iparkamara helyett pedig a munkakamara javára fél százalékot szednek.

Egy példával megvilágítva:

Egy kereskedőről vagy olyan iparosról, kinek üzlete kereskedelmi jellegűnek minősül, az osztályozó bizottság azt állapítja meg, hogy évi tiszta jövedelme, mondjuk 100.000 lej. Ez összeg után fizet: a IX. tabella szerint 9000 lej egyenes adót, 1800 lej megyei, 1800 lej községi, 450 lej iparkamarai és 1800 lej utadói, összesen 14.250 lejt fizet. Az u. n. micli meseriasi a törvény 48. paragrafusa szerint 2 százalékos mérséklésben részesül, így ha évi tiszta jövedelme 100 ezer lej, már nem 9000 lej, hanem 7200 lej egyenes adót, a megye javára 720 lejt, a község javára 1440 lejt, a munkakamara javára 360 lejt és utadói címén 1440 lejt, összesen 11.160 lejt fizet. A különbség 100.000 lej évi tiszta jövedelemnél az u. n. Industriális és az u. n. micli meseriasi között 3690 lej. Ha mód és lehetőség van rá, igyekezzék tehát minden iparos a „micli meseriasi” minősítést elnyerni.

Az új törvény a globális adót megszüntette és helyébe egy új adónemet léptetett, az u. n. „supracotát”, amit talán kiegészítő adónak, többletadónak lehetne nevezni. Ennek a jellegzetessége, hogy nem az összjövedelem után, mint a globális adót, — hanem minden egyes jövedelem után külön-külön állapítják meg, — továbbá, hogy nemcsak a természetes, hanem a jogi személyiségek is, pl.: részvénytársaságok, szövetkezetek is fizetik.

A supracota megállapítása azon a helyen történik, ahol az adózó jövedelmét kapja. Ha például egy aradi iparosnak vagy kereskedőnek más községben földje vagy háza van, a supracota megállapítása abban a községben történik, függetlenül attól, hogy az illető Aradon fizet ipari vagy

kereskedelmi foglalkozása után adót, — tehát ebben is eltér a globális adó kivétési módjától.

A supracota olyképpen történik, hogy az elementáris, vagy egyenes adó alá eső jövedelemből levonják az egyenes és additionális adókat. A kivetés az egyenes adóval egyszerre történik, ami jelentékenyen leegyszerűsíti az egész kivétési folyamatot, az állam óriási összeget takarít meg, amibe a globális adó kivétele folytán szükségessé vált személyzet díjazása kerül.

Megemlítendő itt, hogy a patenta fixa alá eső adózóknál a supracota kivétele ugyanúgy történik, mint az additionális adóké, vagyis az alap: az adó tiszterese.

Vegyünk ismét egy példát:

1. Egy kereskedőnek vagy ilyennek minősített iparosnak évi tiszta jövedelme 200.000 lej. Ez összegből levonandók elsősorban az egyenes és járulékos adók: 31.000 lej. Marad 169.000 lej. Ez összeg után fizetendő a törvény tabellái szerint: 5935 lej. Régi törvény szerint az ily adózó 5825 lej globális adót fizetett, tehát ma e tételnél többet 110 lej. Minél nagyobb az adóalap, a különbözet a régi globális adó összegéhez képest annál nagyobb lesz.

Vegyünk most már egy olyan iparost, akit kereskedőnek minősítenek és akinek évi tiszta jövedelme, mondjuk 100.000 lej, tehát a patenta fixa IX. osztályába esik. A klindulási összeg nem 100.000 lej, hanem a tabella szerinti adó tiszterese, vagyis 90.000 lej, ebből levonandók az egyenes és járulékos adók, az előbb említett számítás szerint: 14.850 lej, marad 75.150 lej. Ez összeg után fizetni kell 1396 lej supracotát, míg eddig e tételnél a globális adó 1984 lej volt. Itt tehát a mérséklés 588 lej.

Vegyünk most már egy u. n. micli meseriasit, akinek évi tiszta jövedelme 100.000 lej. Az alap itt is nem 100.000 lej, hanem a patenta fixa szerinti adó tiszterese, vagyis 72.000 lej, ebből levonandók az egyenes és járulékos adók: 11.160 lej, marad: 60.840 lej. Ez összeg után fizetni kell 931 lejt, az eddigi 983 lej helyett. A mérséklés itt 52 lej. Mivel iparosaink túlnyomó részének évi tiszta jövedelme messze a 100.000 lejtől alul van, elmondhatjuk, hogy az ily kisebb jövedelműek a jövőben kevesebb adót fognak fizetni mint eddig.

A supracota megállapításánál eszközölhető levonások nagyjában ugyanazok, mint a globális adónál, így: mint már említettem, levonják az egyenes és járulékos adókat, továbbá a jelzálogilag biztosított és az egyéb, adóleveleken alapuló tartozások kamatait is, feltéve, hogy ezek a föld, ház, vagy ipar, illetve kereskedelemről származó jövedelem után kivett adónál még nem vonattak le, — levonás alá kerülnek továbbá az ipari vagy kereskedelmi üzletnél elszámlázott veszteségek is, legfeljebb az összjövedelem erejéig, de természetesen csak akkor, ha a veszteségek rendszeresen vezetett könyvekkel igazolhatók.

A supracota megállapításánál a családtagok eltartása címén semmit sem lehet levonni. Ezen ügy segítünk, hogy a foglalkozásukra kivett adónál kérjük a csökkentést.

Fontos tudni, hogy adócsökkentést csak úgy kapunk, ha a pénzügyigazgatósághoz május 15-ig adóvallomást adunk be, kérve a csökkentés engedélyezését. A vallomáshoz csatolni kell azon ok-

iratokat, melyekkel igazoljuk csökkentés iránti kérésünk jogosságát. Itt fontos például: a tartozás fennállását és a tartozás kamatai utáni tökékmataadó befizetését igazoló okirat.

Vegyünk most egy olyan példát, ahol az adózó különböző összegekkel tartozik és tartozásai után kamatot fizet. Például: valakinek

	jövedelme	adója	járul. és jelz. teher
földbirtokból	200.000	27.000	50.000
házból	100.000	19.000	30.000
szabad foglalk.	100.000	10.000	
összesen	400.000	56.000	80.000
		egyéb tartozás kam.: 20.000	

100.000

Szembeállítva a 100.000 lej kamatot a 400 ezer lej jövedelemmel, a kettő közti arány 25 százalék, így:

a földbirtok jövedelme 200.000 lej, csökkentve 25 százalékkal, azaz 50.000 lejjel, marad: 150.000 lej, ebből levonandó a 27.000 lej adó, marad 123 ezer lej, mely után a tabella szerint fizetendő 3464 lej supracota.

a ház jövedelme 100.000 lej, csökkentve 25 százalékkal, azaz 25.000 lejjel, marad: 75.000 lej ebből le az adó 19.000 lej, marad: 56.000 lej, a supracota 812 lej,

a szabad foglalkozás jövedelme 100.000 lej csökkentve 25 százalékkal, azaz 25.000 lejjel, marad: 75.000 lej, ebből le az adó: 10.000 lej, marad: 65.000 lej, a supracota 1055 lej.

Az oly adózók, akik az említett levonások után nem volnának supracotával megróhatóak mégis fognak supracotát fizetni és pedig az egyenes adó alá eső jövedelem 0.80 százalékát. A supracota ennél a 0.80 százaléknál sohasem lehet kisebb.

Supracota kivetendő minden, évenként 20.000 lejt meghaladó jövedelemre.

A supracota a tőkekamatjövdelemnél 3 százaléka a bruttojövdelemnek, melyből azonban levonandó az egyenes adó és a fennmaradó összeg még 10 százalékkal csökkentendő. Ez a supracota a tőkekamatadóval egyidejűleg fizetendő.

A fizetések és nyugdíjak összegét előbb 30 százalékkal csökkentik és csak a fennmaradó összeg esik supracota alá. A gratificatio, tantieme napidíj azonban egészben számíttatik.

A bankbetétek nem esnek supracota alá.

A fizetések utáni supracota kiszámítása a következő:

Havi fizetés 4000 lej, ebből levonandó 10 százalékos nyugdíjalapra, marad 3600, ebből levonandó a havi létminimum 750, marad 2850, ebből levonandó a 4 százalékos adó 114, marad 2736, ebből levonandó az utadói 9, marad 2727, ebből levonandó még 30 százalékos, marad 1909 lej havonta. Hogy megkapjuk az ennek megfelelő évi összeget, ezt meg kell szorozni természetesen 12-vel, ez kiad: 22.908 lejt, ennek supracotája 1 évre 20: lej, egy óra ennek 1/12-ed része: 17: lej. Ha a 17 lejt be kell írni a „stat”-ba.

Az új törvény elvként kimondja, hogy a föld-, ház-, ipar-, kereskedelemről eredő, valamint a szabadfoglalkozásuk jövedelmére az 1933—34 évre kivett adót átvezetik változatlanul — új kivétési eljárás nélkül — az 1934—35 évre, 1934 április 1-től kezdődő hatállyal, tehát új adókvetés nem lesz a régi adózóknál. Az ily módon átvezetett adó ellen felelbezzhet a kincstár és az adózó. A patenta fixa alá eső adózók adója azonban mindenképpen változatlan marad.

A felelbezés a f. évi május 30. napjáig adandó be. A felelbezés csak akkor fog eredményre vezetni, ha az adózó bebizonyítja, hogy adóköteles jövedelmét 2 százalékkal csökkent, illetve, ha a kincstár bebizonyítja, hogy az adózó jövedelme 20 százalékkal emelkedett.

Az új adóalanyok megadóztatása, azok vallomása alapján, az adókvető-közégek által az eddigi rendszer szerint történik.

Az ipar folytatására szükséges épületek jövedelmének megadóztatása az eddigi rendszertől eltérőleg nem házadóval történik, hanem úgy tekintik, mint az iparvállalat jövedelmét és ipari adóval adóztatják meg, az adó tehát kisebb lesz.

Érdekes újítása a törvénynek az is, hogy az eddigi rendszertől eltérőleg az adófelelbezési bizottság határozata ellen beadható recurs beadási ideje 20 nap helyett 30 nap és hogy a recursra élő adózó a törvényszékhez, illetve a táblához idézést kap.

Vésnökség, bélyegzőgyár

STAMPA
Karczagi & Illin

Arad, a főpostával szemben. Mindennemű modell és jelző stancák speciális gyártása.

Szigorúan ellenőrzik Timisoarán a faapritók ipar- igazolványait

Timisoarán az utóbbi időben számos olyan motoros faapritó gép dolgozik, amelynek tulajdonosa nem rendelkezik iparigazolvánnyal. A város azért elrendelte ezeknek szigorú ellenőrzését. Az ellenőrzést a rendőrség, a városi iparhatóság és az ipari szindikátus megbízottai alakult bizottság végzi. Mindazok a motoros faapritó gépek, amelyeknek tulajdonosai iparigazolvánnyal rendelkeznek, számot és táblácskát kapnak. A faapritó gépek tulajdonosai evégett jelentkezzenek az ipari szindikátus titkárságánál.

Belga
kristály

**TÜKRÖK
ÜVEGEK**

Modern
mali

CSISZOLT ÜVEGEK

legjobb minőségben és legolcsóbb árban

PINTÉR & CO. cégnél

Arad, Str. Ioan Calv. n 39

TÁBLÁZAT

az építőiparban dolgozó munkások heti levonásairól, amennyiben azok napi 10 órát, illetve egész héten át dolgoznak.

Napok	Bejegyzés száma	Órta	Munka- idő	A kereset vagy fizetés	Fiz. lista és regisztráció	Értéke munka- időre	Bejegyzés száma	Órta	Munka- idő	A kereset vagy fizetés	Fiz. lista és regisztráció	Értéke munka- időre
180	V.	18	—	59	1062	5	23	50	18	5	50	52
170	V.	17	—	59	1003	5	22	—	18	5	50	50
160	V.	16	—	59	944	5	20	—	18	5	—	48
150	V.	15	—	59	885	5	18	50	18	4	50	46
140	V.	14	—	59	826	5	16	50	18	4	50	44
130	V.	13	—	59	767	5	15	—	18	4	—	42
120	V.	12	—	59	708	5	13	—	18	4	—	40
110	V.	11	—	59	649	5	11	50	18	3	50	38
100	V.	10	—	59	590	5	9	50	18	3	—	35
90	IV.	9	—	59	531	5	7	50	15	3	—	30
80	IV.	8	—	59	472	5	6	—	15	2	50	28
70	III.	7	—	59	413	5	4	50	11	2	50	23
60	III.	6	—	59	354	5	2	50	11	2	—	20
50	III.	5	—	59	295	5	1	50	11	1	50	19
45	II.	4	50	59	265	5	—	—	6	1	50	12
40	II.	4	—	59	236	5	—	—	6	1	50	12
35	II.	3	50	59	206	5	—	—	6	1	50	12
30	II.	3	—	59	177	5	—	—	6	1	—	12
25	II.	2	50	59	147	5	—	—	6	1	—	12
20	I.	2	—	59	118	5	—	—	3	1	—	9

Megjegyzés: Évente és pedig március 26-án 20 + 2 lej levonandó a munkásbiztosító nyugtakönyveiről.

A tavasz már rem hoz gondot,

régi ruháimat

**Hospodár-hoz küldöm
átfesteni, vegyileg tisztítani.**

Arad, Strada Stroescu 13.
és Strada Eminescu 3.

**BIRSÁG NÉLKÜL FIZETHETIK TAVALYI
FORGALMI ADÓJUKAT A GÉPJAVÍTÓ
MŰHELYEK**

A timisoarai pénzügyigazgatóság tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a minisztérium rendelete alapján azok a gépjavitó műhelyek, amelyek a végzett javítások számláinak 30 százaléka után nem fizették meg 1933 január elsejétől kezdve a mai napig a köteles forgalmi adót, minden büntetés nélkül tehetnek eleget adófizetési kötelezettségeiknek.

Nem különbözteti meg nemzetiségek szerint a román alattvalókat a nemzeti munka védelméről szóló új törvény

Bucuresti jelentés szerint a „nemzeti munka védelméről” készülő törvényjavaslat elkészült az a miniszterközi bizottság, amelyet a kormány a munkát elvégzésével megbízott. A bizottság sorozatos ülésekben végezte el a szerkesztés munkáját, melynek során

a román alattvalóknak nemzetiség szerint való megkülönböztetését elejtették.

A törvényben tehát nem lesz szó arról, hogy a belföldi tisztviselők, magánalkalmazottak és munkások között közszolgálatban vagy magánvállalkozásoknál csak román nemzetiségűek számítnak a kvótába.

A javaslat indokolása kiemeli, hogy Románia nem kíván radikális álláspontot helyezni, mint más államok, amelyek teljesen megtiltják külföldi munkások alkalmazását, mint például Bulgária, sőt a megszorításban az új törvény még addig sem megy el, ameddig Anglia, Franciaország, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Dánia elmentek, csupán arra szorítkozott, hogy a román alattvalók jobb elhelyezkedési lehetőségét biztosítsa, mikor arra kötelezi a magánvállalatokat, hogy az eddigi 25-75. százalékos arány helyett 20-80 százalékos arányt tartanak fel a külföldi és a belföldi honosságu alkalmazottak között. E célból kimondja a törvény, hogy a fizetések (munkásbérek), jutalékok, jelentési díjak, remunerationok és napi díjak, amelyeket a vállalatok külföldi honosságu alkalmazottai élveznek, nem lehetnek ki többet, mint az e címen eszközölt kiadások globális összegének 30 százalékát.

Részvénytársasági formában működő vállalatoknál az igazgatóság, végrehajtóbizottság

és felügyelőbizottság tagjainak fele, valamint az elnök csak román állampolgár lehet.

Ujjongan létesített vállalkozások, valamint azok, amelyek üzeme a nemzetvédelemmel valamilyen kapcsolatban van, két év alatt kötelesek a törvény rendelkezéseire alkalmazkodni, más szóval ennyi idejük van arra, hogy a külföldi honosságu szakmunkásoknak belföldiekkel való pótlásáról gondoskodjanak, a többi vállalatok 6 hónap alatt kötelesek az új törvény rendelkezéseire alkalmazkodni.

Az ellenőrzés módja, amelyet az állam a vállalatok felett gyakorolni fog, akként történik, hogy minden vállalat évente április 1-ig részletes kimutatást tartozik beküldeni a kereskedelmi minisztériumnak a szolgáltatásban álló alkalmazottakról és az ezeknek kifizetett javadalmazásokról. A kormány minisztériumi határozattal fogja megállapítani azoknak a vállalatoknak a jegyzékét, amelyek üzeme nemzetvédelmi célokat szolgál és ezek alkalmazottait miniszteri bizottság fogja évente inkadrálni.

A javaslat természetesen büntető szankciókat is tartalmaz a következő fokozatok szerint:

1. Az állami támogatás (iparfejlesztési segély) megvonása.
2. Kizárás a közszállításokból.
3. Az üzem hat havi felfüggesztése.
4. A vállalat működésének betiltása.

A tervezetet a minisztérium még nem tárgyalta le és így a törvényhozó tanács sem foglalkozott még azzal, de mindez a legközelebbi napokban megtörténik és a törvényhozás még a jelenlegi ülésszakban letárgyalja a törvényjavaslatot.

Nem kötelezhetők egészségügyi autorizáció megszerzésére az 1930. július 14-ike előtt alakult vállalatok

Az egészségügyi minisztérium 137.500 szám alatt március 27-iki kezdetével egy intervencióra a következő érdekes választ adta:

Hivatkozással az Önök panaszára, amely arra vonatkozik, hogy a Caras-megyei egészségügyi hatóságok kivétel nélkül minden kereskedelmi és iparvállalatot követelnek az egészségügyi autorizáció megszerzését, — van szerencsénk értesíteni, hogy a most megnevezett hatóság 436—1934 szám alatt jelentést tett nekünk az ügyre vonatkozólag. Közölte, hogy egyes esetekben, a ren-

delet téves értelmezése folytán előfordulhatott, hogy a körövesok egyes olyan vállalatokat is felhívtak az egészségügyi autorizáció megszerzésére, amelyek 1930 július 14 előtt keletkeztek és így szerzett joguk van és nem tartoznak egészségügyi autorizációt kérni.

— Ennek folytán az említett egészségügyi hivatal újabb rendeletet adott ki 435—934 szám alatt, amelyben felhívta a Caras megyében lévő összes városi és községi hatósági orvosok figyelmét arra, hogy az egészségügyi miniszter rendeletét tartsák be.

Warenhaus

„Ein Paar Schuhe Nr. 57? Jawohl, mein Herr, bitte zweien Stock, Abteilung Padelboote!”

Rekorde. „Denk dir, Lina, was mein Mann leistet! Er hat im Skisprung den Rekord gebrochen: sein Sprung dauerte fünf Sekunden!”

„Gar nichts! Mein Mann hat mal nen Seiten sprung gemacht, der dauerte zwei Wochen!”

„Ich möchte bloss wissen, woher unser Sohn diese schlechten Eigenschaften hat?” sprach Frau Mikosch mit einem vielsagenden Seitenblick auf ihren Mann. „Von mir hat er sie nicht.”

„Stimmt”, erwidert Mikosch trocken, „dem du hast sie noch alle.”

Junge Liebe

Die Jungvermählten waren allein. „Ich muss dir etwas gestehen”, sagte sie. „Ich kann nicht kochen.”

„Wie interessant”, sagte er. „Und ich muss dir auch ein Geständnis machen! Ich habe kein Geld und kann dir infolgedessen auch keines zum Kochen geben.”

aranyoz
ezüstöz
nikkelez
bronzal
rézzel
horvanyal
ónnal

galvanizál
elektromos uton

megbízható
szakszerű
olcsó

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

Dengi-ház.

Egyöntetű támadást indított a munkakamarák ellen a cluji iparosparlament

Az aradi Ipartestületek Szövetsége kezdeményezésére vasárnap Clujon ült össze az erdélyi és bánági kézműiparosok parlamentje, hogy az iparosság súlyos bajait feltárva a megoldás módjáról gondoskodjanak. Az iparoskongresszuson az ország számos ipartestülete küldötteivel képviseltette magát a kongresszus küldötteinek felhatalmazása egyetlen vészkiáltásba olvadt össze: végveszély fenyegeti a kézműiparosokat, elérkezett az utolsó pillanat az összefogásra.

A kongresszus az ipartestület székházában folyt le, ahol az iparügyi miniszter képviselőjében Viciu ipari főfelügyelő, a munkaügyi miniszter képviselőjében Chirila János dr. munkaügyi főfelügyelő, a prefektus képviselőjében dr. Fedorca, a város képviselőjében pedig dr. Nistor Virgil helyettes polgármester jelent meg. De jelen volt a gyűlésen Samoilă szenátor, a regáti kézműipari szervezetek elnöke is, akit díszelnökké választottak meg.

A közgyűlést Moldovan Anton elnök nyitotta meg, üdvözölte a hatóságok képviselőit és a megjelenteket. Az elnök üdvözlésére Fedorca dr. Dunca prefektus üdvözlését tolmácsolta, Viciu ipari főfelügyelő sikert kívánt, Chirila főfelügyelő a kontárok elleni harcokat ismertette, Nistor dr. pedig Cluj város nevében szeretettel üdvözölte az ország iparosársadalmát, amelynek képviselői itt összeültek.

Azután Samoilă szenátor szólt fel, aki előrebocsátotta, hogy a mindenkori kormányok a kézműiparosok érdekelt állandóan elhanyagolták és elhanyagolják, ehelyett kizárólag csak a nagyipar érdekeit tartják szem előtt. Valószínű magyarázata ennek az, hogy a kézműipar a politikusoknak nem tudott igazgatósági helyeket és tisztségeket biztosítani. Tiltakozik az ellen, hogy a kézműipar politikai játék tárgya legyen és a kézműiparosokkal egyes szakminiszterek labdázzanak.

Gajo András a timisoarai ipartestület előadója a munkásbiztosító törvény hibáira mutatott rá a határozati javaslatba követelte, hogy a kézműiparosokat vegyék ki a munkásbiztosítási törvény bejelentési kötelezettsége alól, mérsékeljék a díjakat és általában a törvénynek sérelmes rendelkezéseit változtassák meg. Az előterjesztéshez majdnem minden vidéki delegátus hozzászólt és megindult a panaszok árja a munkásbiztosító intézmény ellen.

A következő pont a munkakamarák ügye volt. Moskovitz aradi kiküldött ismertette az iparosok óhaját, követelte a munkakamaráknak kézműipari kamarákká való átalakítását és addig is, míg ez megtörténne, követelte az ipartestület hatáskörének kiszélesítését és iparhatósági jogkörrel való felruházását. Ehhez a határozati javaslatához is számosan szólottak hozzá, egyhanguan állást foglalva a munkakamara intézménye ellen, amely a kézműipar életlehetőségét még jobban rontja.

A harmadik pont a kontárkérdés tárgyalása volt. Balogh oradeai kiküldött ismertette a napirendre tűzött kérdést és a határozati javaslat előterjesztését heves vita követte. Az aradi kiküldött a határozati javaslatnak olyan irányú kibővítését követelte, hogy ne csak a kontárokat büntessék meg, hanem azokat is, akik kontárokkal dolgoztatnak.

A határozati javaslat elfogadása után Samoilă szenátor hosszabb beszédben próbálta megvédeni a munkakamara és munkásbiztosító intézményt. Az ókirálysági iparosoknak — ugymond — nincs semmi kifogásuk az intézmény ellen. A kézműipari kamarák tervezete is elkészült, de a közbejött kormányváltozás megakadályozta a volt

munkaügyi minisztert abban, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjék.

Ezután az aradi kiküldött indítványára a kongresszus kimondotta, hogy a közműhelyek megszüntetését kéri.

Az egyes határozati javaslatokhoz a vidéki kiküldötteken kívül Farcas Andrei cluji iparos is hozzászólt, aki bírálta az ipartestületeket és hangoztatta, hogy a cluji ipartestület nem foglalt elég erélyesen állást a munkakamara és társadalombiztosító ellen.

Az utolsó előadó dr. Blaga Aurel ügyvéd volt, aki az iparosok általános helyzetével, az adó és adósságrendező törvénnyel foglalkozott. Az adósságrendező törvénynek — mondotta — az iparosokra nézve nincs semmi jelentősége, mert őket kizárták a törvény kedvezményeiből. Előterjesztett határozati javaslatában a hátralékos adó 50 százaléka elengedését, a fennmaradó 50 százalék megfizetésére öt évi haladékot, a luxus és forgalmi adók eltörlését és a telepadó eltörlését kérte.

A kongresszus délután 4 órakor fejezte be tanácskozásait és azután a vidéki kiküldöttek közös ebédre ülték össze.

Az újonnan butorok legfontosabb dekoratív részét, a jó rajzu

bel- és külföldi furnirt

nagy választékban kaphatja

Dési furnirkereskedésben Arad, Str. Horia 1

Milyen kedvezményeket ad a Budapesti Nemzetközi Vásár?

Már megérkeztek a vásárigazolványok a Wagons-Litshez

A Wagons-Lits Cook Menetjegyiroda szerint a Budapesti Nemzetközi Vásárral kapcsolatos kedvezmények a következők:

Maga a mintavásár május 4-től 14-ig tart.

Vízumkedvezmények: Április 27-től kezdve május 14-ig bezárólag vízum nélkül lehet Budapestre utazni. A határon érvényes utlevelet és vásárigazolványt kell felmutatni, a vízumot pedig utólag Budapesten kell beszerezni két és fél pengőért. A protezsált utlevelesek, az utólagos vízumkedvezményt nem vehetik igénybe.

Vasúti kedvezmények: Az 50%-os vasúti kedvezmény szintén április 27-én hajnalban lép életbe. Budapestre lehet tehát utazni kedvezménnyel április 27-én reggeltől május 14-én délig. Budapestről vissza utazni, vagy Budapestről bármelyik másik országhatár felé tovább utazni, május 4-én délután 4 órától május 22-én éjfélig lehet.

A román vasutak a visszautazásnál 50%-os vasúti kedvezményt adnak május 4 és 20. között.

A kedvezmények igénybevételéhez személyenként egy vásárigazolvány szükséges. A vásárigazolványt, valamint a féláru vasúti jegyet, úgy odamenetre, mint a visszautazáshoz,

előre lehet megváltani lejben a menetjegyirodában. Így az állomási pénztárnál jegyeket váltogatni, vagy igazolványt bélijegeztetni nem kell.

Tekintve, hogy az összes európai vasutak nagy kedvezményeket nyújtanak a vásár alatt, előnyösen használhatják ki azok, akik a vásár tartama alatt Magyarországon át bérhová utaznak. Erre vonatkozólag a menetjegyiroda adja meg a szükséges felvilágosításokat, esetek szerint.

Egyéb kedvezmények: A vásárigazolvány alapján április 27-től május 22-ig mindenki utazhatik még három ízben 33%-os kedvezménnyel Budapestről bármelyik magyarországi állomásra és vissza. Minden vásárigazolványhoz van még mellékelve egy kedvezményes jegyfűzet 36 utalvánnyal, melynek alapján a legtöbb budapesti színház, mozi, látványosság, fürdő, stb. 25-50 %-os kedvezményt ad. A vásárigazolvánnyal háromszor lehet a vásár területére díjtalanul belépni.

Ugy a vásárigazolványok, mint a kedvezményes vasúti jegyek már kaphatók a Wagons-

EGY TIMISOARAI ESZTERGÁLYOSMESTER UNNEPLESE.

Timisoara város iparossága hétfőn este a Gyáruvar-vendéglőben vacsorát rendezett Fekete Mihály esztergályosmester tiszteletére, aki harmincöt esztendő óta önálló iparos. A vacsorán, amelyen körülbelül nyolcvan vettek részt, az első felköszöntőt Oprea János volt prefektus, az ipari szindikátusi székház elnöke mondotta. Utána sorra felszóltak Brunner András esztergályosmester, Kovács István ipari szindikátusi elnök, Olariu Péter ipartestületi elnök és Pitrof Lipót. A felköszöntőkre Fekete Mihály meghatottan mondott köszönetet.

FUTURISTA VICC.

Délután 3 órakor berobog egy ur a vendéglőbe. Levest kér, mire azonnal kiszolgálják. Az ur mennyei nyugalommal a levesbe markol és annak tésztaját a feje tetejére rakosgatja. A zairos, sárga lé szeszélyes patakocskákban a gallérjába csurog.

A kiszolgáló pincér látja, hogy őrülttel van dolga, mégis odamegy a vendéghez.

— Miért méltóztatik uraságod a fejére helyezni a reszelttészta levest? — kérdezi.

A különös vendég egykedvűen válaszol.

— Hogyan, ez reszelttészta leves? Azt hittem, hogy spenót.

„ELZETT” BUTORZÁR

a legjobb,
legegyszerűbb,
minden igénynek
megfelelő

Kapható:
minden romániai vaskereskedésben!

Ne felejtse el!

A „MERCUR“ cipőáruházban

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

**elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!**

Jubiläum des Friseurs Romulus Nikolin

Ein bekannter und allseits geachteter Gewerbetreibender Timisoaras feiert ein schönes Jubiläum. Sonntag, am 15. April begeht der geschätzte Friseurmeister Romulus Nicolin sein 60 jähriges Geburtstagsfest, zu gleicher Zeit sind es aber 50 Jahre her, dass er sein Fach ausübt, er feiert gleichzeitig sein halbhundertjähriges Berufsjubiläum, dem sich noch mehrere andere Jahrestage, wichtige Stationen in seinem Leben, anschliessen.

Der Jubilar, Romulus Nikolin, ist der Sohn des im Jahre 1887 verstorbenen Hissiaser Kommallehrers Christoph Nicolin. Er wurde im Jahre 1874 geboren und im Alter 10 Jahren, 1884, gelangte er in Timisoara, in die Lehre zu dem damals sehr angesehenen Friseur Michael Catusescu, der in der Fabrik im damaligen Hotelgebäude „Zum Pfau“ etabliert war. Als Nicolin 15 Jahre alt wurde, begab er sich als Gehilfe auf die Wanderschaft, um seine Fachkenntnisse und seinen Gesichtskreis zu erweitern. Er war zuerst in Lugoj, dann war er in Caransebes, in Craiova bei dem erstrangigen Friseur Nicolas, der viele Jahre hindurch in Paris tätig war, hernach war er in Baja, Budapest, Wien, Klagenfurt, Pörschach am Wörthersee, Graz, München, Stuttgart, usw. überall in Kondition.

Im Jahre 1899 kam Nikolin nach Timisoara zurück und erwarb sich das damalige Wendlingsche Friseurgeschäft in der Sparkassagasse, welches er 31 Jahre hindurch ununterbrochen innehatte; er arbeitete sich zu einem der besten Friseure des Banates und dessen Metropole hervor. Vor 33 Jahren gründete er seine Familie u. heiratete die Tochter der Gertianoser Holzhandlers und Realitätenbesizers Kaspar Mettler. Aus der Ehe gingen drei Kinder hervor: Julianna, die in Stuttgart Musik studierte, Georg, der ebenfalls in Stuttgart Chemie studierte und Romulus, der in Paris studierte und im Jahre 1927 verstorben ist.

ELADÓ:

Három darab gyalugép
hét darab esztergapad
öt „ furógép
egy „ fejpád
egy „ köszörülőgép (Wotan-
gyártmányu)
egy „ vadonatúj kis edző-
kemence
egy husz lóerős Daix Diesel-motor

CIM:

ARAD, STRADA ȘAGUNA 110.

Peter fährt mit seiner Schwester in der Strassenbahn. Er benimmt sich furchtbar laut. Die Schwester flüstert ihm ins Ohr: „Wenn du dich nicht anständig benimmst, frisst dich der Mann da.“ Peter schaut sein Gegenüber an, es ist ein Mann mit einem grossen Kropf, dann meint er zur Schwester: „Der soll erst mal den runterschlucken, den er grad gefressen hat.“

Még mindig csak szünetel, de meg nem szűnt a harc a cluji ipartestület személyi ellentétei körül

A cluji ipartestület elnöki tisztsége körül megindult harc még mindig nem fejeződött be, sőt újabb fejezet elé érkezett. Már többször hírül adtuk, hogy az ipartestületi tagok egy csoportja, főként azok, akik a testület békés munkáját akarták zavarni, mozgalmat indítottak Moldovan Anton ipartestületi elnök ellen, hogy tiszttségének lejárta után új ember kerüljön az elnöki székbe. Ez a mozgalom azonban kudarcra végződött, mert a tisztújító közgyűlésen perdöntő szótöbbséggel elnöknek ismét őt választották meg, bizonysgául annak, hogy működésével a város iparostársadalmának minden rétege meg van elégedve.

A közgyűlésen a választásokat az ellenpárt elnöke vezette le, aki szigorúan vigyázott a törvényességre és így a választás teljesen szabályszerű volt. Felebbezéssel nem lehetett volna megtámadni. Ezért más eszközökhöz folyamodtak. Rábírták a Moldován listáján megválasztott többségi iparosok egy részét, hogy megbízásukról mondjanak le. Ez meg is történt és lemondásukat közölték az elsőfokú iparhatósággal. Az iparhatóság aztán ahelyett, hogy ezt a bejelentést az ipartestület előljáróságához tette volna át, vagy irattárba helyezte volna, közölte az ipartestület előljáróságá-

val, hogy a nagy többséggel megválasztott elnökség és előljáróság csak az újabb választásig vezetheti az ipartestület ügyeit. Minthogy ez az értesítés jogtalan és törvénytelen volt, az elnökség közölte az elsőfokú iparhatósággal, hogy azt nem veszi tudomásul. Az ipartestület előljáróságát szabályszerűen választották meg, a választás ellen senki jogorvoslással nem élt és azt egyszerű értesítéssel nem lehet megsemmisíteni.

Moldovan Anton ipartestületi elnök az ügyben egy újságíróval folytatott beszélgetés kapcsán kijelentette, hogy az elnökség és előljáróság mint mindig, úgy most is szigorúan ragaszkodik a testület alapszabályaihoz és nem veszi figyelembe egyes tagok lemondását. Az alapszabályok 9. szakasza értelmében minden tag köteles minden tisztséget elfogadni és abban lelkiismeretesen eljárni. Megválasztásuk alkalmával nem tiltakoztak a jelölés ellen és így megbízásukról nem mondhatnak le. Az elnökség élni fog az alapszabályokban biztosított jogaival és rendbirsággal fogja sújtani azokat, akik az előljáróság üléseiről elmaradnak. Ha pedig két egymásutáni ülésen nem jelennek meg, kizárja őket és a póttagokat hívja be.

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, labtörő, grádli, butorszővet, plüss, arik, butorugó, mindenféle kárpitoskelekek. Zsák, zsineg, kötél, ponyva, tömlő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönberger és Grünstein R. T.
Arad, új Neuman ház

MILYEN FELTÉTELEK MELLETT FIZETENDŐ AZ ALKOHOLTERMÉKEK UTÁN KIVETETT 10 LEJES FIX TAXA?

A pénzügyminiszter körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben értesítette őket, hogy az új forgalmi adótörvény 10-ik szakasza értelmében az alkoholtermékek: rum, konyak, likör, forgalmi adóját 1934 április 1-től kezdve, amennyiben belföldi gyártmányok, fix taxa alakjában fogják szedni és pedig, az abszolút alkohol literje után, számítva, a monopoliumnál történő vásárlások alkalmával. Az alkoholtermékek vételénél ugyanis, minden liter alkohol után a monopol 10 lej fix taxát.

A rendelet értelmében az 1934 március 31-én este raktárában tartott alkoholgyártmányokról, valamint a gyártás alatt levő termékekről mindenki köteles pontos leltárt készíteni és pedig a belföldön gyártott rum, konyak és likörtermékekre nézve és az ily módon megállapított árak után kell behajtani minden liter abszolút alkohol után a 10 lej fix taxát.

Az illeték kifizetését három havi egyenlő részletben kell teljesíteni és pedig április 15-én, május 15-én és június 15-én.

KÖZMONDÁS.

Találkozik a szabó régi megrendelőjével, aki már két éve nem csináltat ruhát.

— Hiába, Kohn ur, nem mind arany, ami fénylik.

Hát ön ezt mi a csudára érti?

— A nadrágjára, Kohn ur...

„Du solltest Elektrotechniker werden — die lange Leitung hast du schon!“

„Und du kannst Baumeister werden — dir ist noch nie etwas eingefallen!“

GONDOS MAMA.

— Miért kötötted azt a csomót a zsebkenődre?

— Nem én kötöttem, a mama.

— Miért?

— Nehogy elfelejtsek feladni egy fontos és sürgős levelet.

— No és feladtad?

— Nem. A mama elfelejtette ideadni.

„Suchen Sie vielleicht etwas in Herrenkleidung?“ fragte der Abteilungsschef den unsicher um sich schauenden Herrn.

„Nein, durchaus nicht“, lautete die Antwort.

„Ich suche etwas in Damenkleidung. Ich hab' nämlich meine Frau aus den Augen verloren.“

Ein Schlächtergeselle hatte hinter dem Rücken seines Meisters Knochen verkauft, um sich kleine Nebeneinnahme zu verschaffen. Der Meister kam dahinter und entliess den Gesellen.

Nach ein paar Tagen kommt der Geselle zurück.

„Meister“, sagte er, können sie mir nicht ein Zeugnis ausstellen?“

Der Meister wird wütend. „Erst bestiehlt du mich, und nun willst du noch ein Zeugnis haben, — was soll ich denn darauf schreiben?“

„Na schreiben Sie doch: Er war ehrlich bis auf die Knochen.“

Vas-és fémöntés

LADISLAU

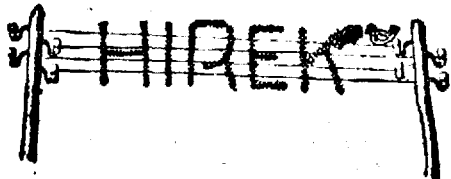
Gépműhely

Precíziós szerző-
mók készítése.

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰLAKATOSSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malombereadezések saját modelom után készülnek.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árengedmény.

Redakcia si administrația — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriaşilor-Iparos Otthon.

Weisz Kálmán halála

Meghalt egy híres cluji szabómester: az elegáns, csöndes és uri modoru Weisz Kálmán. Még „békebeli”, oszlopos tagja volt annak a nevezetes férfinabó-céhnek, amely márkát, patinát adott a kolozsvári szabóiparnak, olyan márkát, amely a régi Magyarország távoli városaiban is becsült és tisztelt volt. Cluj különösen két dolgról országos hírességet szerzett. Kávéházairól és nagyüzeméről. Igaz, hogy sok minden más mellett elsősorban az segítette hozzá ehhez a hírnévhez, hogy Cluj egyetemi város volt, már pedig az egyetemi ifjak a gólyáktól az összegyűlölt szerettek csinosan öltözködni és akkor még meg is tudták fizetni ennek a szenvedélynek az árát. Az üzlet jól ment, tehát a szabóipar folyton fejlődött és a cluji szabómestereknek olyan presztizsük volt a szabóságuk előtt, akárcsak a színészeknél a cluji színházban. A végzett színésznővendék álmának netovábbja Cluj volt és a tehetséges és ügyes szabóság is arra törekedett, hogy bejusson valamelyik itteni férfinabó műhelybe. Persze itt is az történt, hogy bizonyos ranglista alakult ki a cluji szabók között. Ebben a listában az elsők közé tartozott, már jóval a háboru előtt Weisz Kálmán. Együtt verekedtek vele az elsősegért Sámson Jakab, Bajor Ignác, Weisz József, Marcsinkievics és Harkó Lajos és sohasem lehetett eldönteni, hogy ki is a vezetés pálmája? Volt, aki Sámsonra esküdt, volt aki a Weiszok közül az egyiket, a Kálmánt, vagy a Jósikát kiáltotta ki a szabók királyának, mások viszont Bajorra, vagy Harkóra szavaztak. Idők multával a ranglista első helyezettjei majdnem mind lekerültek a szereplés színpadáról. Volt aki meghalt, volt, aki elköltözött, de Weisz Kálmán dicsősége mai napig sem halványodott el.

Weisz Kálmán szívbeteg volt és hirtelen halt meg. Szerdán délután 3 órakor temették el. Halála széles körökben keltett részvétet.

TOVÁBBRA IS ADOMENTESEK MARADNAK AZ ADOMENTES ÉPÜLETEK, HA ADOMENTESSÉGÜKET MÁR ELISMERTÉK

A pénzügyminiszter megengedte, hogy az egyenes adóról szóló törvény értelmében adomentességet élvező olyan épületek, amelyek az 1933 évi összeírásban, mint ilyenek nyilvántartásba lettek véve, továbbra is adomentesek maradjanak egésze, továbbá részben. Amennyiben az adókövetési pénzügyigazgatóságok az előzetes összeírás alapján, azoknak adomentességét már elismerte

Káosz az építőiparban

Írta: OSISZAR LAJOS,
az Építőmesterek Szövetségének elnöke.

Egyetlen iparágban nincs annyifelé szétágazó rendelkezés, mint éppen az építőiparban. A most megjelent legújabb művészeti miniszteri rendelkezés csak komplikálja az építőmesterek ügyét. Sem az építőmesterek, sem a kőműves mesterek nem kérték, hogy őket vegyék fel az építész testületbe, mindegyik kategória csak azt kérte, hogy szerzett jogait ne konfiskálják és folytathassák eddigi ügykörükkel járó élethivatásukat, amiként azt az 1884. évi XVII. t. c. elintézte.

Az új rendelet a kőműves mesterekre kimondja, hogy nem lehetnek építészakamarai tagok, azonban szerzett jogait gyakorolhatják, amiként eddig tehették. Azonban az építőmesterekre kivételt tesz. Az új impérium alatt diplomásodott építőmestereket nem veszi fel az építész testületbe, tervezési jogot nem ad nekik. A régi építőmesterek közül pedig csak azokat avatja építészakamarai tagokká, akik igazolják, hogy öt éven belül tervezéssel foglalkozva, a kivétel alá került építkezéseiket maguk tervezték.

Ez az intézkedés teljesen ellentétbe kerül az építési jogrenddel. Alkotmányba ütköző, mert jogokat konfiskál.

Egy pillantást vetve az összes új területek városainak építési szabályrendeleteibe, megállapíthatjuk, hogy azok nagy részében érvényben van még mindig, az 1884. évi törvény és az építőmesteri jogkört speciálisan szabályozó miniszteri rendelet alapján élő jogrend: mely szerint emeletes házra szakértő csak építőmester lehet, földszintes házra, 6 mtr. magasság és fesztávig a kőműves mester.

Rendelkezések nem szólnak arról, hogy szakértői minősége el van-e ismerve a mérnöknek, vagy építésznek.

Ezt nem is kell külön előírni, mert mindenki tudta, hogy építész csak akkor lehet építőmester szakértő, ha 3 évi gyakorlatot mutat ki a műegyetem építészeti szakjának elvégzése után, míg a mérnök csak akkor lehet építőmester, ha külön építőmesteri vizsgát tesz.

Ezeket az ipari minisztériumban mind igen jól tudták és egészen jól értelmezett rendeletet adott ki ez a minisztérium három ízben is az építőmesterség szabályozásáról az új területekre vonatkozó hatállyal.

Csak a kultusz és művészeti minisztériumban nem ismerték ezeket az építőipari rendeleteket és ennek tudható be az a téves intézkedés is, hogy az építésztestületi törvény végrehajtásával a kultusz-minisztérium biztatott meg, ahol francia mintára, a régi jogrendnélküliségére alapozva szabtak meg mindent. Hiába ismertettük törvényt, ren-

deletet citálva ezt a jogszabály-komplexumot, az építészeti akadémia ment a maga útján.

A francia jogszabály szerint az „architect” csak képet rajzol az épületről. Alaprajzot, homlokzatot és metszetet ad. Az „architect constructeur” szerkezetet illeszt a képhez. Falvastagságot, menyezetet, oszlopokat, fedélszerkezetet tervez, dimenzionál. A munkamegosztás elve szerint jön az „entrepreneur” és elvállalja, kivitelezzi az épületet. Amerikában is így van, de nincs képzés. Angliában is külön munka a tervezés, ellenőrzés.

Az építőmestereknek nincs kifogásuk az ellen, ha a kivitt és a tervezést szétválasztják. A munkamegosztás elve hadd érvényesüljön. Legyen a felelősség megosztva, de az építőmester tervezessen, mint eddig és ám legyen itt is úgy, hogy a kétemeletesnél nagyobb házak kivitele és tervezése ne lehessen egy kézben. A vagyonbiztonság, az életkért való felelősség is helyesebb feltételt kap. Azonban az építőmesterek nem nézhetik, hogy azok a jogaik, amelyeket törvény biztosított és amelyeket tanulásal szereztek meg: konfiskáltassanak, csorbítottassanak.

Amikor az orvosi praxis részére előírták a doktorátust, megjelentek a feliratok: X. Y. dr. Univ. Med. Az összes orvosi tudományok tudora”. De ez nem hozta magával, hogy a régi kirurgusok is elvesztették volna kenyerüket. A jogi doktorátus behozása után a dr. cím nélküli ügyvédek és bírák is szépen megvoltak. „Köz- és váltó ügyvéd” volt a firmájukra kiírva a régi ügyvédeknek, a kik éppugy bent ültek az ügyvédvizsgáló bizottságban, mint az új keletű doktor juristák.

Tehát nekünk, építőmestereknek, csak a jogfolytonosságon esett csorba ellen van kifogásunk. Serelemes ránk, hogy szakértői működésünkől meg vagyunk fosztva az építésztestületi törvény által és nem engednek terveket aláírni, szabadon tervezni, mint ahogy eddig tehettük, vállalkozási jogunkkal együtt.

Ma fizetnünk kell az építésztestületi eljárások díjában nehéz ezeket, hogy mint kamarai tagoknak kevesebb jogunk lehessen, mint ami megillet. Tervezés és kivitel egyaránt.

Mi tehát csak azt akarjuk bukovinai kollégáinkkal együtt, hogy úgy bánjanak el velünk is, mint a kőművesmester bajtársainkkal és mondják ki azt, hogy ami jogunk eddig volt: az alkotmánynak megfelelőleg meg fog maradni csorbítatlanul továbbra is. Hogy ezt, mint szerzett jogu építészek kapjuk meg új kategóriaképpen az építésztestületben, vagy mint Baumeisterek, az reánk nézve közömbös.

Tavaszi ruhákat és kabátokat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

Strada Episcopul Radu 10.
Főút: Strada Brătianu 11.

ÚJ SZOBALANY.

— Mondja Mari, miért nem adott friss vizet az aranyhalaknak?

— Kérem, nagyságos asszony, még a régít sem itták ki...

Selbst ist der Mann

Welcher Trottel hat denn Sie rasiert?”

„Verbitte mir Anzüglichkeiten! Ich rasiere mich selbst!”

„Der Hut ist nicht bloss schön, sondern auch ein fabelhafter Wächter, wenn jemand kommt, brauche ich ihn bloss zu wecken und schon bellt er!”

Aradi iparosok

találkozóhelye:

FRIED FERENC

vendéglője, az aradi

Iparos Otthonban.

Legszebben fényez, mos, vasal

BUTTINGER TERÉZ

gőzmosódája

Arad, Strada Consistorială 35.
Az udvarban.

Malomhengerek csiszolását és rovátkolását

szakszerűen, gyorsan,
olcsón végzi

Strzalka János

rész- és fémáru üzeme

Arad, Calea Saguna 110. sz.

— Az Aradi Kereskedelmi Testület vasárnap délelőtt feltizenkét órakor tartja meg évi rendes közgyűlését. Három éves ciklus lejártát után ez alkalommal új tisztikart is választ az egyesület és épen ezért eziránt a közgyűlés iránt fokozott érdeklődés mutatkozik. De emeli ennek a közgyűlésnek a jelentőségét, hogy azon részt vesz a Kereskedők Szövetségének a vezetősége is. Eljönnek az ország minden részéből a kereskedő egyesületek vezetői és vasárnap délután 3 órakor ugyancsak a Kereskedelmi Testület helyiségében, Aradon tartják meg országos értekezletüket, amelyen határozni fognak a Bucurestiben székelő Sfatul Negustoresc-vel közösen kiépítendő csúciszervezet megalakításának feltételeiről és a gazdasági és pénzügyi politika tekintetében elfogalando álláspontokról és teendőkről. Arad kereskedői természetesen nagy érdeklődéssel várják a közgyűlést és tömeges részvételükkel fejezik ki elismerésüket az itt ülésező szövetségi vezetőségnek.

LEHET VELE ALKUDNI.

- A süket ember kalapot vásárol.
— Hogy ez a kalap? — kérdezi.
— Kétszáz lej, — kiabál a kalapos.
— Negyszáz lej? Az nagyon sok.
— Hát jó... Legyen háromszáz.

Im Eifer

„Sie behaupten da immer, Antialkoholiker zu sein, aber neulich habe ich Sie beobachtet, wie Sie nachts im Kafee einen Cognac tranken.”

„Unmöglich! Da muss ich betrunken gewesen sein!”

— Statisztika a romániai építkezésekről. Bucurestiből jelentik: Romániában a legújabb statisztikai kimutatás szerint az 1929. évben 6711 új házat építettek 9988 lakással, az 1930 évben 6324 házat 9803 lakással, 1931-ben 5829 új épületet 10.560 lakással, az 1932 évben 7217 épületet 12.448 lakással, míg 1933-ban 6624 ház épült 16.788 lakással. Az öt év alatt elkészült új épületek értéke 23 milliárd 100 millió lej. Érdekesebb, hogy erre nézve egyedül Bucurestiben 7 milliárd lej értékű építkezést jelentettek. Egy nagy detail fás-cég egyedül 200 millió értékű faanyagot vásárolt a fakartellől, amely meglehetősen kitartja az árakat. Egyelőre teheti, mert bármilyen furcsán hangzik is, áruhiány van.

— A bányási ipari revű. A timisoarai iparkamara május 11. és 17. napjai között — mint megírtuk — kereskedelmi és ipari revűt rendez. Az ipari munkaadók szindikátusa felhívja a kisiparosokat, hogy a revűben való részvételre a szindikátus irodájában minél tömegesebben jelentkezzenek. A szakcsoportok elnökségei ebben az ügyben rövidesen értekezletet hívnak össze.

JÓBARATNOK EGYMAS KÖZÖTT.

Olga: Három héttel ezelőtt váltam el a férjemtől és az a szerencsétlen ember azóta folyton iszik.

Anna: Háromhetes dáriddóval igazán tulsz megünnepelni ezt az örömteljes eseményt...

CSAK ELŐKELOEN.

- A maga vendéglője napról-napra járlik. Hova-tovább nem teheti be ide uriember a lábát.
— Mért mondja ezt nekem, Cservenec ur?
— Olyan piszkos itt az abrosz, hogy az ember undorodik beletörölni a száját.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanţa cu cotizaţiile lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scedente după următorii membri decedaţi:

In grupa A) csoportban 766 Sigismund Intitorisz Zsigmond, 767 Iakob Eberstein Jakab, 786 Nicolae Zimmer Miklós. — In grupa B) csoportban 758 Iakob Eberstein Jakab, 759 Ioan Bodon János.

Aradi Pólgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunică cu asociaţi, că cotizaţiunile de decedant scedente până la numărul curent:

In grupa I. csoportban elhalt Battyányi (József) Mihályné 686, a II. csoportban Pillisi aKtalin miatt a 781. sorszámig.

Rugám membru a anunşa schimbările de domiciliu la efectuarea plăţii cotizaţiilor.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

Az Aradi Pólgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportja igazgatósága ezúton közli i. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Hol és mit vásárolhat a Mercur-tag?

Női- és férfi szöveteket

az összes kelengyecikket
Friedmann és Schwartz
divatáruházában
ARAD, Str. Metianu 4. Hunyadi-p.

Nászajándékok alkalmi ajándékok

legjobb beszerzési forrása
Kun József ékszerész
ARAD, Bul. Regina Maria.
Ékszerkészítés és átalakítás saját műhelyemben.

Czernóczy Imre

cipőüzlet
kész és mérték utáni
cipők legjobb beszerzési forrása!!
Arad, Strada Mărăşesti 4.sz.

Jakobi Gyula vizsgázott fogász

ARAD, Str. Bucur 1. Rozsnyaház.

A tavaszi és nyári idényre beérkezett

CIPŐKET

legolcsóbban árusítja
Mercur Cipőáruház Rt.
ARAD, Piata Avram Iancu 21.

RÁDIO

alkatrészek és csövek legelőnyösebb beszerzési forrása

Geller Rádió

ARAD, Str. Bratianu 7.

Szemüvegek fényképezőgépek totocikkek

Amatőr felvételek kidolgozása legjobban és legolcsóbban!

OPTICUM

Kun István
ARAD, Bul. Reg. Maria 18.

Irodai írószerek Irodai felszerelések Rajz és technikai cikkek Nyomtatványok, stb.

Max Molnár és Tsa

Arad, Strada Bratianu és Strada Iosif Vulcan sarkán

Nagy Imre

női divattermében készülnek a legújabb újdonságok.

Arad, Strada Eminescu 2. sz.

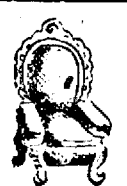
Allandóan nagy választék férfi, női és gyermek

CIPŐK

ben. Legolcsóbb ár, saját munka!
Czernóczy Mihály
ARAD, Str. Eminescu 20-22.

Baranyi Ferenc uriszabósága

ARAD, Str. Bratianu 15.

Speciális
butor
nappali és

kombinált szoba Reinhart

Fülöp butorgyár
ARAD, Str. Horia 2. Városházával szemben.

Szőrmebundák és téli

kabátok nyári gondozása
szavatosság mellett. Villanyerőre berendezett porológép.

Engelhardt szőrmearuház
ARAD, Str. Eminescu 1. Vadász-kürt szálló épülete.

Női kabátok, retikülök

nagy választékban. Legújabb modellek!

Lyon divatáruház
Arad, Neuman-palota.

Ha még nem tagja a Mercurnak, jelentkezzen az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetében. Arad, Strada Bratianu 18.